

İMAM MÂLİK

MUVATTA'

ŞERHİ

İMAM MUHAMMED RİVÂYETİ

-3-

TERCÜME, ŞERH VE TAHRIÇ

İSMAIL KARAGÖZOĞLU

kayihan

İÇİNDEKİLER

ZİNÂ'DA HAD CEZASI

306- Recm Cezası	17
307- Zinayı İkrar Etmek.....	24
308- Zinaya Zorlanmak	37
309- Zina Eden ve İçki İçen Kölelerin Had Cezası.....	42
310- Tariz Yoluyla Zina Suçlamasında Bulunan Kimsenin Cezası.....	51

İÇECEKLER KİTABI

311- İçki İçme Cezası	60
312- Bal Şerbeti ve Mısır Şırası İçmek	66
313- Şarabın Haram Kılınması ve Mekrûh İçecekler	70
314- İki Meyve Suyunu Karıştırarak İçmek.....	77
315- Su Kabağı ve Ziftle Kaplanmış Kaplarda Yapılan Nebîz	82
316- Tılâ'nın Nebîzi	86

FERÂİZ (MİRAS VE TAKSİMİ) KİTABI

Dedenin Mirası	93
Ninenin Mirası.....	94

317- Halanın Mirası.....	97
318- Hz. Peygamber'e Vâris Olunur mu?	101
319- Müslüman Kâfire Vâris Olamaz.....	103
320- Azat Edilenin Mirası.....	108
321- İslam Memleketine Taşınan Kimsenin Mirası	114
322- Vasiyetin Fazileti	116
323- Vefat Anında Malının Üçte Birini Vasiyet Eden Adam.....	118

YEMİNLER VE NEZİRLER KİTABI

324- Yeminler ve Nezirler Kitabı, Yemin Kefâretinin Caiz Olan En Az Miktarı .	127
325- Beytullâh'a Yürüyerek Gitmeye Yemin Eden Kimse.....	134
326- Yürümeyi Nezredip Sonra Bundan Aciz Olan Kimse	136
327- Yeminde İstisna	139
328- Üzerinde Nezir Borcu Varken Ölen Kimse	141
329- Günah İşlemek İçin Yemin Eden veya Nezirde Bulunan Kimse	144
330- Allah'tan Başkasına Yemin Etmek	149
331- "Malı, Kâbe'nin Kapısına Feda Olsun" Diyen Kimse	150
332- Yeminlerde Lağv	152

SELEM VE TİCARETLERDE ALIŞVERİŞ KİTABI

333- Arâyâ Satışı.....	157
334- Olgunlaşması Belirmeden Meyvenin Satışının Mekrûh Olması.....	159
335- Meyvenin Bazısını Satıp Bir Kısımını İstisna Eden Kimse	163
336- Kuru Hurmayı Taze Hurma Karşılığında Satmak Mekrûhtur	165
337- Yiyecek ve Başka Şeyleri Teslim Almadan Satmak.....	171

338- Metâ veya Başka Bir Şeyi Veresiye Satıp, “Birazını Nakit Ver, Ben Sana İndirim Yaparım” Diyen Kimse.....	178
339- Buğdaya Karşılık Arpa Satın Alan Kimse	180
340- Yiyecek Maddesini Veresiye Satıp Sonra Onun Parasıyla Başka Şey Alan Kimse	182
341- Neceşin ve Ticaret Malının Yolda Karşılanmasının Mekrûh Olması...	184
342- Tartılan Mallarda Selem	187
343- Berâet Alışverişi (Satıcının, Satılan Maldaki Kusurdan Sorumlu Tutulmaması).....	190
344- Bey’u’l-Ğarar (Meçhûl Alışveriş)	192
345- Müzâbene Alışverişi	196
346- Et Karşılığında Hayvan Satın Almak.....	199
347- Bir Kimse Bir Şey İçin Pazarlık Yapar, Bir Başkası da Onun Üzerine İlave Ederse	202
348- Satıcı ve Müşteri Arasında Alışverişi İcap Ettiren Şey	204
349- Satıcı İle Müşteri Arasındaki Anlaşmazlık	208
350- Malı Satan Veresiye Satıp, Satın Alan da İflas Ederse.....	210
351- Bir Şey Satın Alan veya Satan Sonra da Aldanan Kimse, Müslümanlar Üzerine Narh Koymak	212
352- Alışverişte Şart Koşmak ve Onu Bozan Şey	218
353- Aşılannmış Hurmalığı veya Malı Olan Köleyi Satmak	222
Hurma Ağaçlarının Aşılannması Hadisesi.....	223
354- Kocası Olan Bir Cariye Satın Alan Kimse.....	226
355- Üç Günlük ve Senelik Sorumluluk.....	231
356- Velâ Hakkının Satışı.....	233
357- Ümmü Veled Kölenin Satışı.....	236
358- Hayvanı Hayvan Karşılığında Veresiye veya Peşin Satmak	238
359- Alışverişte Ortaklık.....	242

360- Kazâ/Yargılama	246
361- Hibe ve Sadaka	249
362- Hediye	252
363- Umrâ ve Süknâ	256

SARF KİTABI

FÂİZ BÂBLARI.....	261
364- Ölçülen Tartılan Mallarda Fâiz	270
365- Başkasına Hediye veya Borç Veren Kimse Bunları Teslim Almadan Başkasına Satması.....	277
366- Üzerinde Borcu Olan Kimse Borcundan Daha Fazlasını Öderse	279
367- Dirhem ve Dinarı Kırpmanın Mekrûh Olması	282
368- Hurma Bahçesi ve Arazide Muâmele ve Müzâraa	283
369- İmamın İzni İle veya İzni Olmadan Boş Araziyi Ekmek	292
370- Suyu Kullanmada Sulh ve Suyun Taksimi	295

KÖLE AZADI

371- Kölesindeki Ortak Olduğu Hisseyi Azat Eden, Ona “Serbestsin” Diyen veya Azat Edilmesini Vasiyet Eden Kimse.....	301
Sadaka Niyetine Ölenin Arkasından Köle Azat Etmek	306
372- Müdebber Köleyi Satmak	308
373- Dava, Şahitlikler ve Nesep İddia Etmek	311
374- Şahitle Beraber Yemin Etmek.....	313
375- Hasımlardan Yemin Etmesini Talep Etmek.....	317
376- Rehin	321

377- Yanında Şahitlik Edilen Kimse	324
378- LÜKATA (YİTİK MAL) KİTABI	327
379- Şuf'a	330
380- Mükâteb Köle	335
381- At Yarışı.....	339

SİYER İSLÂM DEVLETİ İLE DİĞER DEVLETLERARASI SAVAŞ VE BARIŞ HUKUKU

GANİMET MALINA HIYANET	345
382- Allah Yolunda Bir Şey Verilen Kimse.....	349
383-Hâricîlerin Durumu ve Cemaatin Lüzumunun Fazileti.....	351
“Kim Bize Karşı Silah Taşırса Bizden Değildir” Hadisi	354
“Buğzdan Sakınınız! Çünkü Buğz Kazıyıcıdır”	355
384- Savaşta Kadınları Öldürmek.....	357
385- Mürted (Dinden Çıkma)	359
386- İnce-Kalın İpek Giymenin Mekrûh Olması	361
387- Altın Yüzük Takmanın Mekrûh Olması.....	366
388- İzni Olmadan Başkasının Davarını Sağan Kimse	368
389-Müslüman olmayanların Mekke ve Medine’ye girmeleri	370
“Arab Yarımadasında İki Din Bâkî Kalmayacaktır” Hadisi.....	370
390- Oturmak İçin Başkasını Oturduğu Yerden Kaldıran Kimse ve Bunun Mekrûh Olması.....	372
391- Rukye (Okuyarak Tedavi Etmek).....	374
Hz. Peygamber (s.a.v.), Okuyarak Tedaviyi Tavsiye Etmiştir	376
392- Uğura Yormanın Müstehap Olması ve Güzel İsim.....	379
393- Suyu Ayakta İçmek	381
394- Gümüş Kapta Su İçmek.....	384

395- Sağ Elle Yemek-İçmek.....	387
396- Suyu İçtikten Sonra Sağ Tarafındakine Veren Kimse	389
397- Davete İcabet Etmenin Fazileti.....	392
398- Medine'nin Fazileti.....	399
399- Köpek Sahibi Olmak.....	402
400- Yalan Söylemek, Sû-i Zan, Tecessüs ve Koğuculuk.....	408
“Zandan Kaçınınız! Çünkü Zan, Sözlerin En Yalanıdır...” Hadisi.....	410
401- Dilenmekten ve Sadaka İstemekten Hayâ Etmek.....	414
402- Arkadaşına Mektup Yazan Ne İle Başlar?.....	417
403- İzin İsteme.....	420
404- Resimler, Ziller ve Bunların Mekrûh Olanları	422
405- Tavla Oynamak	426
406- Oyuna Bakmak.....	429
407- Saçına Başkasının Saçını Ekleyen Kadın	432
408- Şefâat	435
409- Erkeklerin Koku Sürünmesi	440
410- Duâ	443
411- Selama Cevap Vermek	445
412- Müslüman Olmayanlarla Selamlaşmak	448
Selam'a İlavede Bulunmak	450
Tek Parmakla Dua Etmek	451
413- Kardeşini Terk Eden (Darılan) Müslüman.....	453
414-Din Hakkında Husumet ve Kardeşine Kâfir Demek.....	455
Kardeşine “Kâfir” Diyen Kimse	456
415- Sarımsak Yemenin Mekrûh Olması.....	459
416- Rüya.....	461
CÂMÎ' HADİSLER.....	462
Allah'tan Korkanlar Dışında Kimseyle Dost Olma!.....	463

Sol Elle Yemek ve Tek Ayakkabı İle Yürümek.....	465
417- Zühd ve Tevazu	467
Hz. Ömer'in Şam Yolculuğu	470
Halkının Yediğini Yiyen Halife!.....	472
418- Allah İçin Sevmek	474
419- İyilik Yapmak ve Sadaka Vermenin Fazileti	476
Komşunun Hediyesini Kabul Etmek.....	477
Kuyudaki Su İle Köpeği Sulayan Adam	479
420- Komşu Hakkı.....	481
421- İlmi Yazdırmak	484
422- Kına Sürmek	486
423- Yetimin Malından Velisinin Borç Alması	490
424- Başkasının Avret Yerine Bakan Kimse	493
425- İçeceğe Üflemek.....	495
426- Kadınlarla Musafaha Yapmanın Mekrûh Olması	497
427- Hz. Peygamber (s.a.v.)'in Ashabının Fazileti.....	499
Üsâme B. Zeyd'in (Radıyallâhu Anh) Fazileti.....	500
Hz. Ebûbekir'in (Radıyallâhu Anh) Fazileti	502
Sâbit b. Kays'ın (Radıyallâhu Anh) Fazileti	504
428- Hz. Peygamber (s.a.v.)'in Özellikleri.....	507
429- Hz. Peygamber (s.a.v.)'in Kabri ve Onunla Alakalı Müstehaplar	509
Mâlâyânîyi Terk Etmek	511
430- Hayânın Fazileti	513
431- Kocanın Karısı Üzerindeki Hakkı	515
432- Misafirlik Hakkı	517
433- Aksırana Dua Etmek	519
434- Taundan Kaçmak.....	521
435- Gıybet ve İftira.....	524

NADİR DURUMLAR	527
Müslüman Bir Midesi İçin Yer, Kâfir İse Yedi Midesi İçin Yer.....	528
Miskine ve Dul Kadına Yardım Etmenin Fazileti.....	529
“Allah Kimin Hayrını Murat Ederse, Onu Musibetlerle İmtihan Eder” Hadisi	530
İslam’da Uğursuzluk Var Mıdır?.....	531
İnsanların İçinde Gizlice Konuşmak	533
Müslümana En Çok Benzeyen Ağaç: Hurma Ağacı.....	534
Hz. Peygamber’in Bazı Kabilelere Duası	536
Biat Etmek.....	537
Helak Olmuş Kavimlerin Memleketlerine Girmek.....	537
Kıyamet Alametlerinden.....	539
Dînî Emirlere Riâyetin Azalması.....	540
Hz. Peygamber (s.a.v.) Unutur mu?.....	541
Mescitte Uzanmak.....	544
Hz. Aişe’nin (Radıyallâhu Anhâ) Edebi	546
Hz. Osman’ın (Radıyallâhu Anh) Kabri.....	547
“Kim, Şu İkisinin Şerrinden Korunursa Cennete Girer...” Hadisi.....	548
“Allah’ı Anmaksızın Çok Konuşmayın...” Hadisi.....	550
“Yolculuk, Azaptan Bir Parçadır” Hadisi	551
İdarecilik Vazifesinin Zorluğu.....	551
Sahâbe-i Kiram’ın Fazileti.....	552
İbrahim Aleyhisselâm.....	553
Musa Aleyhisselâm.....	555
Ensâr’ın Fazileti	558
“Ameller, Niyete Göredir” Hadisi	560
436- Yağın İçine Düşen Fare	562
437- Leşin Derisinin Tabaklanması.....	564
438- Kan Alanın (Hacâmatçı) Kazancı	566

Kölenin Tasarrufu	567
Hz. Ömer'in Adaleti	568
İslam'da Fitneler.....	569
“Hepiniz Çobansınız ...” Hadisi	576
Sözünde Durmayanlar İçin Kıyamette Dikilecek Olan Bayrak.....	578
“Hayır, Kıyamet Gününe Kadar Atların Alınlarındadır” Hadisi.....	579
Ayakta Bevletmek.....	580
Hz. Peygamber (s.a.v.)'e Çok Sual Sormak.....	582

TEFSİR BÖLÜMÜ

Orta Namaz Hangisidir?	587
“وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ / Bâkî Kalan Salih Ameller” Âyetinin Tefsiri.....	590
“الْمُحْصَنَاتِ مِنَ النِّسَاءِ / Evli Kadınlar” Âyetinin Tefsiri	591
“Zina Eden Erkek Ancak Zinakâr veya Müşrik Bir Kadınla Evlenir...” Âyeti... 593	
Kocası Ölen Kadına Dünürcü Olmakla İlgili Âyet	594
“دُلُوكِ الشَّمْسِ / Dülükü’ş-Şems” Âyetinin Tefsiri	595
Müslümanlarla, Yahudi ve Hıristiyanların Misali.....	596
BİBLİYOGRAFYA.....	599
İNDEKS.....	607

Zina: Meşrû olmayan cinsel ilişki, demektir.

Zina Suçunun tahakkuku: Zina suçunun oluşması için kişinin bilerek ve isteyerek gayri meşrû cinsel ilişkiye girmesi gerekir. Cinsel birleşmenin varlığı için erkeğin cinsel organının sünnette kesilen yere kadar kadının cinsel organına girmiş olması şartı bu amaçla getirilmiş, bunun dışında kalan davranışlar (öpmek, okşamak vs) dinen haram olsa da had gerektiren zina suçu sayılmamıştır.

İlişkinin gayri meşrû olması kadın ve erkek arasında nikâh veya nikâh şüphesi bulunmaması anlamındadır.

Şüpheden maksat ilişkiye girenin karşı tarafı eşi zannetmesi veya onunla nikâh akdi yaptığını düşünmesidir.

Zinanın bilerek ve isteyerek yapılması ise cebir ve tehdidin bulunmaması ve bilmeme, hata ve unutmaya sonucu meydana gelmemiş olması demektir.¹

306- Recm Cezası

٦٩٢ - أَخْبَرَنَا مَالِكٌ، أَخْبَرَنَا ابْنُ شِهَابٍ، عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُثْبَةَ، عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّهُ سَمِعَ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ، يَقُولُ: ” الرَّجْمُ فِي كِتَابِ اللَّهِ تَعَالَى حَقٌّ عَلَى مَنْ زَنَى إِذَا أَحْصِنَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ، إِذَا قَامَتْ عَلَيْهِ الْبَيِّنَةُ، أَوْ كَانَ الْحَبْلُ، أَوْ الْاِعْتِرَافُ

692- Muhammed, Mâlik'ten, o İbn Şihâb'tan, o Ubeydullah b. Abdullah b. Utbe'den, o Abdullah b. Abbâs'tan şöyle rivâyet etmiştir:

Ömer b. Hattâb şöyle demiştir: “Recm cezası, Allah'ın kitabında hak/sabit bir cezadır. Eğer muhsan olan erkek ve kadın, beyyine getirilir veya kadın hamile kalır ya da zina ettiklerini itiraf ederlerse zina eden kimse recmedilir.”²

¹ Hüseyin Esen, Zina, *DİA*, c.44, s.445.

² Yahya b. Yahya el-Leysi, *Muvatta*, 1593; Buhârî, 6829, 6830, 7323; Müslim, 1691; Ebû Dâvûd, 4418; Tirmizî, 1494; Neseî, 7118; İbn Mâce, 2553; Ahmed, *el-Müsned*, 352, 391; İbn Hibbân, *Sahih*, 413, 414.

308- Zinaya Zorlanmak

بَابُ: الاستِكرَاهِ فِي الزِّنَا

٧٠٢ - أَخْبَرَنَا مَالِكٌ، حَدَّثَنَا نَافِعٌ، أَنَّ عَبْدًا كَانَ يَقُومُ عَلَى رَقِيقِ الْخُمْسِ، وَأَنَّهُ اسْتَكْرَهَ جَارِيَةً مِنْ ذَلِكَ الرَّقِيقِ، فَوَقَعَ بِهَا، فَجَلَدَهُ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ، وَنَفَاهُ، وَلَمْ يَجْلِدِ الْوَلِيدَةَ مِنْ أَجْلِ أَنَّهُ اسْتَكْرَهَهَا

-37-

702- Muhammed, Mâlik'ten, o Nâfi'den, o İbn Ömer'den şöyle rivâyet etmiştir:

“Bir köle, beytül mâle ait cariyelerin bekçiliğini yapıyordu. Bunlardan birine zorla tecavüz etti. Ömer b. Hattâb, ona celde/kırbaç vurdu ve sürgüne gönderdi. Cariyeye, zinaya zorlandığı için kırbaç cezası vurmadı.”⁵¹

Açıklama:

Evli ya da bekâr olsun kölenin had cezası, hür insanın had cezasının yarısıdır. Bu sebeple Hz. Ömer köleye elli sopa vurmuştur.⁵²

İmam Muhammed b. Hasan, *el-Âsâr*'da İmam Ebû Hanîfe'den, o Hammâd'dan, o İbrahim en-Nehaî'den şöyle rivâyet etmiştir: “Hür bir insanı zina etmekle suçlayan köle veya cariyenin had cezası, hür insanın had cezasının yarısıdır ki kırkar sopa vurulur” demiştir. **İmam Muhammed der ki:** “Bu, Ebû Hanîfe Rahîmehullâh'ın ve bizim görüşümüzdür.”⁵³ Bu rivâyette kırk sopa vurulması hadd-i kazf (namuslu kadına zina suçlamasında bulunmak) olduğu içindir. Hür insan hadd-i kazzifte bulursa seksen sopa vurulur, köleye ise bunun yarısı olan kırk sopa vurulur.

Köle, sadece had cezalarında değil, diğer bazı hükümlerde de hür insanlardan farklıdır:

1- Cariyenin iddeti, hür kadının iddetinin yarısıdır: İmam Ebû Yûsuf, *Kitâbu'l-Âsâr*'da İmam Ebû Hanîfe'den, o Hammâd'dan, o İbrahim'den şöyle

⁵¹ Yahya b. Yahya el-Leysi, *Muvatta*, 1601; Buhârî, 6949 (talik olarak); Beyhakî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, 17096; Ma'rifetü's-Sünen ve'l-Âsâr, 16759. Hadisin ravileri güvenilir, isnadı sahihtir.

⁵² Bkz: Kandehlevî, *Evcezü'l-Mesâlik*, XIII/255.

⁵³ Muhammed b. Hasan, *el-Âsâr*, 604; Hârezmî, *Câmiu'l-Mesânîd*, II/211; İbn Ebî Şeybe, *el-Musannef*, VI/480; Beyhakî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, VIII/251

310- Tariz Yoluyla Zina Suçlamasında Bulunan Kimsenin Cezası

بَابُ: الْحَدِّ فِي التَّعْرِيزِ

٧٠٨ - أَخْبَرَنَا مَالِكٌ، أَخْبَرَنَا أَبُو الرَّجَالِ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، عَنْ أُمِّهِ عَمْرَةَ بِنْتِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ، أَنَّ رَجُلَيْنِ فِي زَمَانِ عُمَرَ اسْتَبَّأ، فَقَالَ أَحَدُهُمَا: مَا أَبِي بِرَّانٍ، وَلَا أُمِّي بِرَّانِيَّةٍ، فَاسْتَشَارَ فِي ذَلِكَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ، فَقَالَ قَائِلٌ: مَدَحَ أَبَاهُ وَأُمَّهُ، وَقَالَ آخَرُونَ: وَقَدْ كَانَ لِأَبِيهِ وَأُمِّهِ مَدْحٌ سِوَى هَذَا، نَرَى أَنْ تَجْلِدَهُ الْحَدَّ، فَجَلَدَهُ عُمَرُ الْحَدَّ ثَمَانِينَ. قَالَ مُحَمَّدٌ: قَدْ اخْتَلَفَ فِي هَذَا عَلَى عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ أَصْحَابُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ بَعْضُهُمْ: لَا نَرَى عَلَيْهِ حَدًّا، مَدَحَ أَبَاهُ وَأُمَّهُ، فَأَخَذْنَا بِقَوْلِ مَنْ دَرَأَ الْحَدَّ مِنْهُمْ، وَمِمَّنْ دَرَأَ الْحَدَّ وَقَالَ لَيْسَ فِي التَّعْرِيزِ جَلْدٌ عَلَيَّ بِنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَبِهَذَا نَأْخُذُ وَهُوَ قَوْلُ أَبِي حَنِيفَةَ، وَالْعَامَّةِ مِنْ فُقَهَائِنَا

-51-

708- Muhammed, Mâlik'ten, o Ebü'r-Ricâl Muhammed b. Abdurrahman'dan,⁷⁵ o annesi Amra bint Abdurrahman'dan şöyle rivâyet etmiştir:

Hiz. Ömer zamanında iki adam birbirlerine sövdüler. Onlardan birisi: “Benim babam ve annem zinakâr değıldir” dedi.

Hiz. Ömer, bu sözün hükmünü istişare etti. İstişare ettiklerinden birisi: “Anne ve babasını methetmiştir” dedi. Diğer birisi: “Bu söz hariç olmak üzere anne ve babasını methetmiştir. Onun had cezası olarak kırbaçlanması gerektiğı görüşündeyiz” dedi.

Bunun üzerine Hiz. Ömer, ona seksen kırbaç vurdu.⁷⁶

İmam Muhammed der ki: Ömer b. Hattâb'ın istişare ederek sorduğı bu mesele hakkında Hiz. Peygamber (s.a.v.)'in ashâbı ihtilaf etmişlerdir. Bazısı:

⁷⁵ Ebü'r-Ricâl: Muhammed b. Abdurrahman'dır. Annesi Amra'dan rivayetleri cidden çoktur. Amra, Hiz. Âişe annemizin terbiyesinde büyümüştür. Ebü'r-Ricâl, “erkeklerin babası” demektir. On tane erkek evladı olduğı için bu künye kendisine verilmiştir. Güvenilir bir ravidir. 121-130 seneleri arasında vefat etmiştir. (İbn Hacer, *et-Takrîb*, s. 693; Leknevî, *et-Ta'liku'l-Mümecced*, II/361.)

⁷⁶ Yahya b. Yahya el-Leysi, *Muvatta*, 1606; Abdurrezzâk, *el-Musannef*, 13725; İbn Ebi Şeybe, *el-Musannef*, 28376; Dârekutnî, Sünen, 3479; Beyhakî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, 17147; Ma'rifetü's-Sünen ve'l-Âsâr, 15154. Hadisin ravileri güvenilir, isnadı sahihtir.

313- Şarabın Haram Kılınması ve Mekrûh İçecekler

بَابُ: تَحْرِيمِ الْخَمْرِ وَمَا يُكْرَهُ مِنَ الْأَشْرِبَةِ

٧١٣ - أَخْبَرَنَا مَالِكٌ، أَخْبَرَنَا زَيْدُ بْنُ أَسْلَمَ، عَنْ أَبِي وَعَلَةَ الْمِصْرِيِّ، أَنَّهُ سَأَلَ ابْنَ عَبَّاسٍ عَمَّا يُعْصَرُ مِنَ الْعِنَبِ، فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: أَهْدَى رَجُلٌ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَاوِيَةَ خَمْرٍ، فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "هَلْ عَلِمْتَ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ حَرَّمَهَا؟" قَالَ: لَا، فَسَارَهُ إِنْسَانٌ إِلَى جَنْبِهِ، فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "بِمَ سَارَرْتَهُ؟" قَالَ: أَمَرْتُهُ بِبَيْعِهَا، فَقَالَ: "إِنَّ الَّذِي حَرَّمَ شُرْبَهَا حَرَّمَ بَيْعَهَا". قَالَ: فَفَتَحَ الْمَزَادَتَيْنِ حَتَّى ذَهَبَ مَا فِيهِمَا

713- Muhammed, Mâlik'ten, o Zeyd b. Eslem'den, o Ebû Va'le el-Mısrî'den¹²² şöyle rivâyet etmiştir:

İbn Abbâs'a, üzümden sıkılan şıranın hükmü soruldu. Abdullah b. Abbâs şöyle anlattı:

Bir adam, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e içi şarap dolu bir kırba hediye etti. Hz. Peygamber (s.a.v.) ona: "Allah Azze ve Celle'nin şarabı haram kıldığını duydu mu?" diye sordu. ,

Adam: "Hayır" dedi. Bunun üzerine yanında bulunan bir başkası ona gizlice bir şey söyledi.

Hz. Peygamber (s.a.v.): "Ona gizlice ne söyledin?" dedi.

Adam: "Onu satmasını emrettim" dedi.

Allah Resûlü Sallelâhu Aleyhi ve Sellem: "İçilmesini haram kılan Allah, satışını da haram kılmıştır" buyurdu.¹²³

¹²² Ebû Va'le el-Mısrî: İmam Muhammed'in rivayet ettiği *Muvatta'*larda bu ravinin ismi "Ebû Va'le el-Mısrî" olarak geçmektedir. Yahya el-Leysi'nin *Muvatta'*ında ise "İbn Va'le el-Mısrî" olarak geçmektedir. Onun ismi Abdurrahman b. Va'le'dir. İbn Hacer: "Sadûk bir ravi olup 91-100 seneleri arasında vefat etmiştir." Şuayb Arnavûd: "Bilakis sika/güvenilir bir ravidir. Yahya b. Main, Neseî, el-İclî ve diğerleri güvenilir olduğunu söylemişlerdir. Müslim, *Sahih'*inde ondan hadis rivayet etmiştir." (İbn Hacer, *et-Takrîb*, s. 478.)

¹²³ Yahya b. Yahya el-Leysi, *Muvatta'*, 1635; Müslim, 1579; Neseî, 4664; Ahmed, *el-Müsned*, 3373; İbn Hibbân, *Sahih*, 4942; Şâfiî, *Müsned*, 1461; Tahâvî, *Şerhu Müşkili'l-Âsâr*, 3344.

318- Hz. Peygamber'e Vâris Olunur mu? بَابُ: النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَلْ يُورَثُ؟

٧٢٦ - أَخْبَرَنَا مَالِكٌ، أَخْبَرَنَا أَبُو الزِّنَادِ، عَنِ الْأَعْرَجِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: "لَا تَقْسِمُ وَرَثَتِي دِينَارًا، مَا تَرَكَتُ بَعْدَ نَفَقَةِ نِسَائِي وَمَثُونَةِ عَامِلِي فَهُوَ صَدَقَةٌ"

-101-

726- Muhammed, Mâlik'ten, o Ebü'z-Zinâd'dan, o el-Arec'ten, o Ebû Hüreyre'den şöyle rivâyet etmiştir:

Allah Resûlü Sallelâhu Aleyhi ve Sellem: "Mirasım dinar olarak taksim olunmaz. Eşlerimin nafakasından ve âmillerimin masrafından başka bıraktıklarım sadakadır " buyurdu.²²⁹

Açıklama:

نَفَقَةِ نِسَائِي/Eşlerimin nafakası: Hz. Peygamber (s.a.v.), dâr-ı bekâyâ irtihâlin-den sonra arkada kalan hanımlarının nafaka ve mesken imkânlarının karşılanması gerektiğini bildirmiştir. Zaten Hz. Peygamber (s.a.v.) hayatta iken, elindeki arazileri, intifâ hakkı kendinde kalmak şartıyla halkın istifâdesi için vakfetmişti. Yani bu arazilerin bir kısmından hanımlarının yıllık nafakasını ayırıp diğer gelirleri, devletin ve halkın ihtiyaçlarına harcamaktaydı.²³⁰ Bununla birlikte vefatından sonra zevceleri mağdur edilmemiş, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in tavsiyesine uyularak bu arazilerden vâlidelerimizin nafakaları karşılanmış ve vefâtlarına kadar, vaktiyle kendilerine tahsis edilen hücre-i saâdetlerinde ikâmet etmişlerdir.

وَمَثُونَةِ عَامِلِي/Âmillerimin masrafları: Âmil kelimesinin lügat anlamı çalışan, işçi demektir.

İmam Bedreddin el-Aynî der ki: "Denildiğine göre bunlar, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in bıraktığı sadakalara bakan ve nezaret eden kimseler demektir. Müslümanların işleri ile meşgul olan halifeler ve diğeri demektir. Çünkü onlar, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in âmilleri ve onun ümmeti üzerinde nâibidirler..."²³¹

²²⁹ Yahya b. Yahya el-Leysi, *Muvatta*, 1932; Buhârî, 2776, 6729; Müslim, 1760; Ebû Dâvûd, 2974; Ahmed, *el-Müsne'd*, 7303; İbn Hibbân, *Sahih*, 6610.

²³⁰ Bkz: Nevevî, *Şerhu Müslim*, XII/82.

²³¹ Bkz: el-Aynî, *Umdetü'l-Kârî*, XVI/10-11.